

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 09 » 07 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0118-21

Ձեռնարկողը՝

«Ազուրիկ» ՍՊԸ
Ք. Երևան, Բաղրամյան 2, բն.55

Գործունեությունը՝ Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Շամիրամ» տեղամասի
արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվեքվություն
Կոպայքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պարտականությունները կատարող

Խ. Մարտիրոսյան

Առդիր եզրակացությունը՝ 7 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0118-21

«09» 07 2021թ.

Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Շամիրամ» տեղամասի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Ներածական մաս.

Պատվիրատու՝

«Ազուրիտ» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն և կից փաստաթղթեր

Գործունեության կատեգորիա՝

«Ա»

Տեղադրման վայրը՝

Կոտայքի մարզի Արամուս համայնք

Արամուսի բազալտի հանքավայրի «Շամիրամ» տեղամասը գտնվում է Կոտայքի մարզի Արուսիանի ենթաշրջանում՝ Արամուս և Կամարիս գյուղերի միջակայքում: Տեղամասը հողաձածկ և ասֆալտապատ ավտոճանապարհներով կապված է Արամուս, Զովք, Ձորաղբյուր և Կամարիս գյուղերի, Արուսիան և Երևան քաղաքների հետ: Հանքավայրի մոտակա բնակավայրերն են՝ Արամուս համայնքը, որը գտնվում է հանքից 1.9 կմ հյուսիս, Կամարիս համայնքը՝ հանքավայրից 2.7 կմ հյուսիս-արևելք: Հայկական երկաթուղու Արուսիան կայարանը գտնվում է տեղամասից 6.0 կմ հեռավորության վրա:

Օգտակար հանածոների արդյունահանման համար նախատեսված տարածքի հողերը գյուղատնտեսական նշանակության են, ըստ հողատեսքի՝ արոտավայր:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 4-րդ մասի, 2-րդ կետի գ. ենթակետի համաձայն նախատեսվող գործունեությունը հանդիսանում է Ա կատեգորիայի գործունեության տեսակ:

Նկարագրական մաս. Տարածքի կլիման բնութագրվում է ցուրտ ձմեռով և մեղմ, զով ամառով: Տեղումների տարեկան քանակը կազմում է 310 մմ մինչև 726 մմ: Օդի հարաբերական խոնավությունը 71% է, քամու տարեկան միջին արագությունը՝ 2,1 մ/վրկ: Հանքի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու, այստեղ բացակայում են գործող արդյունաբերական և խոշոր գյուղատնտեսական ձեռնարկությունները, համապատասխանաբար օդային ավազանը չի կրում անտրոպոգեն զգալի ազդեցություն:

Համաձայն հաշվետվության հանքավայրի տարածքով կամ դրա մոտակայքով մշտապես հոսող գետերը կամ գետակները բացակայում են: Ռելիեֆի ցածրահոր վայրերում, կապված գարնանային ձնհալի կամ աշնանային տեղումների հետ, կարող են

առաջանալ ժամանակավոր սեզոնային ջրային հոսքեր: Հանքավայրին ամենամոտ մշտապես հոսող գետային ցանց է հանդիսանում Հրազդան գետը՝ Մարմարիկ վտակով, որը գտնվում է հայցվող տարածքից շուրջ 10կմ հեռավորության վրա: Բացահանքի տարածքում, մոտակա 9-10կմ հեռավորությամբ բացակայում են նաև ջրամբարները, լճերը կամ լճակները: Հանքավայրի շրջանում գերակշռում են լեռնատափաստանային և լեռնաշագանակագույն լանդշաֆտները, բարձրադիր մասերում՝ ենթալպյան լեռնամարգագետնային, սևահողանման ու դարչնագույն հողերը:

Համաձայն հաշվետվության եղվարդի սարահարթի տարածքին բնորոշ են կիսանապատային, օշինդրա-կիսանապատային և տափաստանային բուսականությունը: Հացազգի-տարախոտային բուսատեսակներից առկա են շյուղախոտ լեռնայինը, բարակոտնուկ սանրավորը, ծորնուկ խայտաբղետը և այլ տարազգի բուսատեսակներ: Հանքավայրի տարածքում կենդանատեսակներից հանդիպում են սակավաթիվ տեսակներ, որոնցից են դաշտամուկը, փոփոխական դողոշը, և այն կենդանատեսակներն ու թռչնատեսակները, որոնք հարմարվող են մարդկային միջամտության նկատմամբ: Համաձայն հետազոտության բուն հանքավայրի տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ և կենդանատեսակներ, հազվագյուտ, վտանգված էկոհամակարգեր, բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ չկան, ամենամոտ պատմամշակութային հուշարձանը գյուղից գտնվում է 0.5կմ հեռավորության վրա:

Արամուսի բազալտների հանքավայրի Շամիրամ տեղամասի հաշվեկշռային պաշարները հաստատվել են ՀՀ ԲՆ ՕՇԳԳ-ի կողմից 2008թ-ի ապրիլի 25-ին թիվ 168 որոշումով և B կարգով՝ կազմել են 634.3հազ.մ³: Երեսապատման բլոկների ելքը՝ 35%:

Սույն նախագծով նախատեսվում է.

- Հանքային դաշտի տարածքի մշակում բաց լեռնային աշխատանքների եղանակով, բլոկների արտադրության նպատակով:

- Արդյունահանված բազալտների տեղափոխում Աբովյան քաղաքում գտնվող քարամշակման արտադրամաս:

- Մակաբացման ապարների պահեստավորում բացահանքի տարածքից դուրս, արտաքին լցակույտերում, այդ թվում հողի վերին շերտի պահեստավորում՝ առանձին:

- Բացահանքի մշակված տարածության լեռնատեխնիկական ռեկուլտիվացիայի իրականացում:

Համաձայն գնահատման հաշվետվության նախատեսվող բացահանքն ունենալու է հետևյալ պարամետրերը՝

1. Առավելագույն երկարությունը – 474.0մ,
2. Առավելագույն լայնությունը – 293.0մ;
3. Բացահանքային դաշտի օտարման մակերեսը – 9.0հա;
4. Բազալտների հաշվեկշռային պաշարի ծավալը (մարվող պաշար)– 610500.0մ³;
5. Բազալտների արդյունահանվող ծավալը – 550690.0մ³;
6. Հանքաստիճանի բարձրությունը - 5.0մ;
7. Մարված հանքաստիճանի թեքման անկյունը – 75°;
8. Մակաբացման ապարների ծավալը – 399800.0մ³;
9. Մակաբացման միջին գործակիցը կազմում է՝

$$K \text{ մ} = 399810 : 550690 = 0.726 \text{մ}^3/\text{մ}^3$$

Բացահանքի ծառայման ժամկետը կազմում է 20 տարի:

Բացահանքի տարեկան արտադրողականությունն ըստ բազալտի մարվող զանգվածի կազմում է՝ 30525.0մ³: Հաշվի առելով նախագծային կորուստները,

Հաշվետվությունում ներառված է գրոյական և այլընտրանքային տարբերակների նկարագրությունը, ընտրված տարբերակի հիմնավորումը:

Համաձայն հաշվետվության հանքավայրի արդյունահանման աշխատանքների հնարավոր բացասական ազդեցությունները կապված են լինելու արդյունահանման, լեռնակապիտալ աշխատանքների, բեռնման-բեռնաթափման, տեխնիկական միջոցների շահագործման՝ աղմուկի, օդային ավազան վնասակար նյութերի արտանետումների, ջրային և հողային ռեսուրսների հնարավոր աղտոտման, բուսական և կենդանական աշխարհի, լանդշաֆտային փոփոխության և ամբողջականության պահպանման, թափոնների առաջացման հետ:

Բացահանքի շահագործումից, տրանսպորտի օգտագործումից մթնոլորտ են արտանետվելու փոշի և ծխագազեր, բենզինային շարժիչներով աշխատող մեքենաներից՝ ազոտի և ածխածնի օքսիդներ, ածխաջրածիններ: Համաձայն գնահատման հաշվետվությամբ ամրագրված մթնոլորտում վնասակար նյութերի ցրման հաշվարկների արդյունքների, սպասվելիք գետնամերձ կոնցենտրացիաները գտնվում են բնակելի գոտիների համար սահմանված նորմերում:

Հանքավայրի շահագործման հետևանքով մթնոլորտային օդի աղտոտվածության հետևանքով տնտեսությանը հասցված տնտեսական տարեկան առավելագույն վնասը կազմում է 221.100 հազ. դրամ, իսկ հողային ռեսուրսների վրա տնտեսական գործունեության հետևանքով առաջացած վնասը՝ 231840.0 հազ. դրամ:

Համաձայն գնահատման հաշվետվության նախատեսվում է օդային ավազանի, հողային և ջրային ռեսուրսների աղտոտումից, բուսական և կենդանական աշխարհի պահպանման, թափոնների կառավարման, աղմուկի մակարդակի, արտակարգ իրավիճակների ռիսկի նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ և մոնիթորինգ.

- փոշենստեցման նպատակով ճանապարհների և արտադրական հրապարակի ջրում տարվա չոր և շոգ եղանակներին,
- բոլոր տեսակի մեքենաների և սարքավորումների վրա գազազտիչ սարքերի, ձայնախլացուցիչների տեղադրում, մեքենաների սարքին վիճակում շահագործում,
- տեխնիկական միջոցների սպասարկում նախապես որոշված սպասարկման կետերում,
- օգտագործված յուղերի ու քսայուղերի, նավթամթերքների առանձին տարաների մեջ հավաքում, պահում բացահանքի արտադրական հրապարակի հատուկ հատկացված վայրում,
- շինարարական տեխնիկայի սպասարկման և կայանման վայրերում ավազի կամ մանրախճի տեղադրում՝ ջրային ռեսուրսների մեջ արտահոսքը կանխելու նպատակով,
- մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, օգտակար հանածոյի արդյունահանման ընթացքում՝ շաբաթը մեկ անգամ,
- տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցների երթևեկ՝ բացառապես գոյություն ունեցող ճանապարհներով,
- ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ.-ի N781-Ն որոշման դրույթների իրականացում՝ պահպանության ենթակա բուսատեսակների պոպուլյացիաների հայտնաբերման դեպքում,
- աշխատողների առողջության և անվտանգության ապահովում, արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածություն և այլն:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան հաշվարկվել է հանքավայրի փակման համար ֆինանսական երաշխիքը՝ 300 հազար դրամ:

Բնապահպանական միջոցառումների, մոնիթորինգի իրականացման համար նախատեսվելու է տարեկան 300 հազար ՀՀ դրամ:

Պատճառաբանական եզրահանգումներ. Ամփոփելով գնահատման և փորձաքննության արդյունքները, պետք է նշել, որ նախագիծը մշակվել է բնապահպանական և ընդերքօգտագործման ոլորտները կարգավորող ՀՀ օրենսդրական պահանջներին և նորմատիվաիրավական ակտերին համապատասխան: Արդյունահանման աշխատանքները կատարվելու են հորատասեպային և հորատապայթեցման եղանակով, հիմնականում օգտագործվելու են գոյություն ունեցող ճանապարհները, ջրային ավազանի աղտոտում տեղի չի ունենալու, քանի որ հանքավայրի տարածքում գրունտային ջրերը բացակայում են, իսկ լեռնային աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում: Արդյունահանման տարածքներում կենսաբազմազանության բացակայությունը պայմանավորված է տարածքի անտրոպոգեն ազդեցության, ճանապարհի հարևանությամբ գտնվելու և մարդկային գործոնի առկայության հետ:

Փորձաքննության ընթացքում հաշվետվությունը շրջակա միջավայրի նախարարության դիտողություններով ու առաջարկություններով լրամշակվել է: Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Կոտայքի մարզի Արամուս համայնքում իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հանրությունը հավանություն են տվել նախագծի իրականացմանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները, արտակարգ իրավիճակների, առողջապահության, Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, նախարարությունները, կադաստրի կոմիտեն: Առկա է «Տեխնիկական անվտանգության ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրական փորձաքննական եզրակացությունը:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է խստագույնս հետևել ՇՄԱԳ հաշվետվությունում և նախագծային փաստաթղթերում ամրագրված տեխնոլոգիական նախագծման նորմերին, բնապահպանական և սոցիալական կառավարման ծրագրի պահանջներին:
2. Պահպանել գնահատման հաշվետվությամբ ամրագրված միջոցառումների և մոնիթորինգի իրականացումը, դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ, պահպանելով բնապահպանական բոլոր նորմերը:
3. Գործունեության ընթացքում իրականացվող շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (ջուր, օդ, հող, կենդանական և բուսական աշխարհ և այլն), ինչպես նաև մակերևույթային և լեռնային ապարների տեղաշարժի մոնիթորինգի արդյունքները, հետնախագծային վերլուծության ծրագիրը համապատասխան պահանջի դեպքում պետք է տրամադրվի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հանրությանը:
4. Նախատեսվող գործունեության ընթացքում պայթեցման աշխատանքներն իրականացնել ՀՀ կառավարության 2008թ-ի մարտի 6-ի N291-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, ինչպես նաև ապահովել շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության, անվտանգության և տեխնիկական անվտանգության ՀՀ-ում գործող նորմերի պահանջները:

2. Պահպանել գնահատման հաշվետվությամբ ամրագրված միջոցառումների և մոնիթորինգի իրականացումը, դրանց չբավարարման դեպքում նախատեսել լրացուցիչ միջոցառումներ, պահպանելով բնապահպանական բոլոր նորմերը:

3. Գործունեության ընթացքում իրականացվող շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (ջուր, օդ, հող, կենդանական և բուսական աշխարհ և այլն), ինչպես նաև մակերևութային և լեռնային ապարների տեղաշարժի մոնիթորինգի արդյունքները, հետնախագծային վերլուծության ծրագիրը համապատասխան պահանջի դեպքում պետք է տրամադրվի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հանրությանը:

4. Նախատեսվող գործունեության ընթացքում պայթեցման աշխատանքներն իրականացնել ՀՀ կառավարության 2008թ-ի մարտի 6-ի N291-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, ինչպես նաև ապահովել շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության, անվտանգության և տեխնիկական անվտանգության ՀՀ-ում գործող նորմերի պահանջները:

5. Շահագործման ընթացքում առաջացող տարբեր տեսակի թափոնների հավաքումը և հեռացումը (այդ թվում վտանգավոր թափոններ՝ յուղեր, քսայուղեր, անվադողեր և այլն) անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

6. Ընկերության կողմից նախատեսվող ջարդիչ տեսակավորող կայանի (ՋՏԿ) համապատասխան փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումն անհրաժեշտ է Օրենքով սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:

7. Առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2002 թվականի ապրիլի 20-ի N 438 որոշման պահանջով, գործունեության իրականացման ընթացքում պատմամշակութային արժեք ունեցող կամ հնագիտական շերտերի հայտնաբերման դեպքում, անհրաժեշտ է դադարեցնել աշխատանքները՝ տեղյակ պահելով ոլորտը կարգավորող լիազոր մարմինին: Աշխատանքները վերսկսել լիազոր մարմնի թույլտվությունից հետո:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազուրիտ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Արամուսի բազալտների հանքավայրի «Շամիրամ» տեղամասի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ՝

Ա. Վարդանյան